

Max Moszkowicz

Fabian Van Samang

Édition électronique

URL : <https://journals.openedition.org/temoigner/10859>

DOI : 10.4000/temoigner.10859

ISSN : 2506-6390

Éditeur

Éditions du Centre d'études et de documentation de l'ASBL Mémoire d'Auschwitz

Édition imprimée

Date de publication : 10 avril 2022

Pagination : 38

ISBN : 978-2-930953-16-8

ISSN : 2031-4183

Référence électronique

Fabian Van Samang, «Max Moszkowicz», *Témoigner. Entre histoire et mémoire* [Online], 134 | 2022,

Online op 27 mars 2023, geraadpleegd op 29 mars 2023. URL: <http://journals.openedition.org/temoigner/10859> ; DOI: <https://doi.org/10.4000/temoigner.10859>

MAX MOSZKOWICZ

IN MEMORIAM Op 27 januari 2022 overleed in het Belgische Lanaken meester Max Moszkowicz, één van Nederlands bekendste strafpleiters, en de oprichter van het beroemde Nederlandse advocatenkantoor dat nog steeds zijn naam draagt. Als telg van een naar Nederland uitgeweken joods-Poolse familie bracht hij tijdens de Tweede Wereldoorlog bijna 1000 dagen in concentratiekampen door; hij overleefde Westerbork, Auschwitz-Birkenau en Mauthausen. Moszkowicz werd 95.

Max Moszkowicz werd in 1926 geboren in Essen, waar zijn ouders, Abraham en Feiga Moszkowicz-Raab, zich kort na de Eerste Wereldoorlog hadden gevestigd. Na de nationaalsocialistische machtsovername verhuisde het gezin naar Amby, bij Maastricht. Max was een tiener toen Duitsland Nederland binnenviel; net als de andere joodse bewoners werd hij het slachtoffer van een lange reeks antisemitische maatregelen. In augustus 1942 werd het gezin naar doorgangskamp Westerbork gevoerd, een maand later volgde een lange, mensonterende treinrit naar Auschwitz-Birkenau. Max kreeg het nummer 65016 op zijn linkervoorarm getatoeëerd (“mijn telefoonnummer – handig he,” zou hij zijn vragende jonge kinderen later antwoorden). Terwijl hij samen met zijn vader als dwangarbeider werd tewerkgesteld, werden zijn moeder van 39, zusje van 12 en broertje van 2,5 bij aankomst in Birkenau vergast. Max bekwam wat schamele gunsten door nu en dan als bokser voor vertier te zorgen – Marcel Haenen schetste er in zijn biografie ‘De bokser’ een aangrijpend portret van. Kort voor de bevrijding werden vader en zoon op transport gesteld naar Mauthausen. Abraham overleed in Ebensee in april 1945; zoon Max overleefde als enige van het gezin de kampen. Hij was ook de enige overlevende van zijn konvoi, dat bestond uit 1038 lotgenoten.

Misschien kwam het door het geleden onrecht dat hij na de oorlog rechtenstudies aanvatte. Moszkowicz opende een advocatenkantoor in Maastricht, huwde, kreeg vier zonen (David, Robert, Max en Bram, die later alle in de advocatenpraktijk actief werden) en werd al snel een befaamd strafpleiter. Als jurist stond hij onder meer drugsbaronnen Klaas Bruinsma en Johan Verhoek, ‘meester-oplichter’ Ari Olivier en Heineken-ontvoeders Willem Holleeder en Cor van Hout bij. Enkel toen Pieter Menten, de SS’er die in Oost-Galicië had deelgenomen aan de executie van talloze joodse burgers, hem verzocht zijn verdediging op zich te nemen en hem daarvoor één miljoen gulden aanbood, weigerde hij. Moszkowicz leidde beroemde Nederlandse strafpleiters op, onder wie Theo Hiddema, Geert-Jan Knoops en Peter R. De Vries. De Holocaust diende hem zijn hele leven als een moreel richtsnoer – de betrouwbaarheid van mensen mat hij volgens Peter R. De Vries af aan de vraag of je bij hen al dan niet kon onderduiken. Zijn hele leven lang bleef hij een tegenstander van de doodstraf en was hij een pleitbezorger van mildheid en relativisme. Ondanks alles weigerde hij te geloven in het bestaan van intrinsiek slechte mensen.

Max Moszkowicz overleed uitgerekend op 27 januari, dag op dag 77 jaar na de bevrijding van Auschwitz. Hij werd in intieme kring bijgezet op de joodse begraafplaats van Maastricht. ■

Fabian Van Samang